

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О.Б. Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРСПЕКТИВА

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково – методичної та навчальної роботи

 А.О.Таранник

Програма №

0064/18

(підпис)

(прізвище, ініціали)

20 18 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Перспектива» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Розробник: старший викладач кафедри образотворчого мистецтва
Київського університету імені Бориса Грінченка
Шпортко Валерій Іванович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
Інституту мистецтв

Протокол від «10» січня 2018 року № 5

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва

О. В. Школьна

© _____, 2017 рік

© _____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Тематичний план	6
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Навчально-методична картка дисципліни	19
5. Карта самостійної роботи студента	20
6. Методи навчання	21
7. Система контролю успішності студентів	21
8. Методичне забезпечення	25
9. Рекомендована література	26

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Перспектива» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньої програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Метою навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних положень методів побудови різних видів графічних зображень просторових форм на площині, а також – основних положень способів розв’язання задач на визначення їх положення, розмірів та геометричних властивостей за наданими зображеннями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми формуються *загальні та фахові компетентності*.

Фахові компетентності базові (організаційна, мистецтвознавча) та спеціальні (проектно-творча і технологічна), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл образотворчого мистецтва й мистецтвознавства, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення абстрактних композицій та відтворення двовимірних і тривимірних об’єктів.

Результати навчання (знання та практичні навички та вміння).

Знання: термінології, основних правил і прийомів побудови тіней від природнього та штучного джерела світла.

Практичні навички й вміння:

- уміє створювати зображення за законами лінійної та повітряної перспективи;
- уміє використовувати в практичній роботі закони побудови тіней (власних і падаючих), як одного із засобів формоутворення та художньої виразності зображення.

Програмні результати навчання:

- Здатність до застосування програмного матеріалу «теорії тіней» в практичній роботі над творчим завданням.
- Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.
- Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Контроль успішності студентів здійснюється в ході перевірки практичних завдань, модульних робіт, перевірки самостійних робіт, заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг, найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити.</i> Модулів: <i>3 модулі.</i> Загальна кількість годин: <i>120 год.</i> Тижневих годин: <i>3 год.</i>	Шифр та назва галузі знань 02 «Культура і мистецтво» Шифр та назва спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 4 Аудиторні заняття: лекцій: <i>28 год.</i> практичних занять: <i>28 год.</i> Модульний контроль: <i>8 год.</i> Самостійна робота: <i>56 год.</i> Форма контролю: Залік

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва теми	Кількість годин				
		Разом	Аудиторні	Лекції	Практичні заняття	Модульний контроль
ЗМ I. Перспектива. Загальні положення						
1	Перспективне зображення точок і ліній. Вимірювання відрізків прямих ліній в перспективі. Поділ відрізків на рівні і пропорційні частини в перспективі, побудова перспектив квадрата та кола горизонтального та вертикального розташування	2	2	2		
2	Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту	8	4	2	2	4
3	Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі	6	1	1		5
4	Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі	12	6	2	4	6
5	Побудова тіл обертання у перспективі	9	4	2	2	5
Разом		39	17	9	8	20
ЗМ II. Побудова інтер'єрів за заданими розмірами у перспективі. Побудова тіней.						
6	Побудова інтер'єру фронтального положення за заданими розмірами.	14	8	4	4	6
7	Побудова інтер'єру кутового розташування за заданими розмірами.	9	3	2	1	6
8	Побудова тіней у перспективі від природнього джерела світла	4	2	1	1	2
9	Побудова тіней у перспективі від штучного джерела світла.	8	6	4	2	2
разом		37	19	11	8	16
ЗМ III. Побудова тіней та дзеркальних відображень у перспективі.						
10	Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі	10	4	2	2	6
11	Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді	6	4	2	2	2
12	Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва.	4	2	1	1	2
13	Побудова зображення інтер'єра фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи.	10	2	1	1	8
14	Побудова інтер'єра кутового розташування за розмірами автора творчої роботи.	10	8	2	6	2
Разом:		44	20	8	12	20
Всього годин:		120	56	28	28	56

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І. ПЕРСПЕКТИВА. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Тема 1. Лекція 1. (2 години). Перспективне зображення точок і ліній. Вимірювання відрізків прямих ліній в перспективі.

Поділ відрізків на рівні і пропорційні частини в перспективі побудова перспектив квадрата та кола горизонтального та вертикального розташування.

Рекомендована література: [4,87-91], [4,117-123]

Тема 2. Лекція 2. (2 години). Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту.

Рекомендована література: [2,49-58]

Практична робота (2 години). Уміння побудувати квадрат і коло у перспективі дає можливість спрощувати цілий ряд перспективних побудов. Уміння будувати перспективу квадрата і кола дає змогу художникові правильно зображувати предмети з прямокутними, циліндричними, конічними та іншими формами тіл (будівлі, меблі в інтер'єрі), предмети вжитку (горщики, тарілки, чашки),

Завдання 2.1. Побудувати квадрат вертикального розташування. Бічна сторона квадрата (АВ)-150 см. Квадрат розташований на глибині простору картинної площини-50 см. Висота лінії горизонту-120 см.

Послідовність виконання завдання: а) визначити лінії картинної площини; б) визначити висоту лінії горизонту (Н), головну точку зору (Р), зорову відстань (S) та дистанційні точки (D1 і D2); в) за допомогою лінійного масштабу висоти, ширини і глибини визначити місце знаходження зображення квадрата, його розміри і перспективного скорочення його бічних сторін. Послідовність побудови кола в перспективі: сутність побудови кола в перспективному скороченні зводиться до побудови квадрата, а потім в нього вписують коло, визначивши вісім точок та середини сторін квадрата і

перетину кола з його діагоналями. Для цього задають натуральну величину кола, вписаного в квадрат і суміщеною з площиною картини.

Завдання 2.2. Побудувати коло горизонтального розташування. Діаметр кола – 100 см. Коло розташоване на глибині простору – 50 см. Висота ліній горизонту – 120 см.

Рекомендована література: [3,36-41, 42-53]

Самостійна робота (4 години):

Завдання 2.1. Побудувати квадрат горизонтального розташування. Бічна сторона квадрата (AB)-100 см. Квадрат розташований на глибині простору картинної площини-50 см. Висота лінії горизонту – 120 см.

Завдання 2.2. Побудувати коло вертикального розташування. Діаметр кола – 150 см. Коло розташоване на глибині простору картинної площини – 50 см. Висота лінії горизонту – 120 см.

Рекомендована література: [4, 36-41, 42-53].

Тема 3. Лекція 3. (1 година). Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі.

Побудова перспектив куба та чотирикутної піраміди, розташованих паралельно картинній площині.

Рекомендована література: [5, 59-64].

Самостійна робота (5 годин).

Завдання 3.1. Побудувати куб. Висота лінії горизонту (Н): 200 см. Куб розташовано на глибині простору картинної площини: 100 см., бічна сторона куба (AB) дорівнює 100 сантиметрам.

Завдання 3.2. Побудувати чотирикутну піраміду. Висота лінії горизонту (Н): 180 см. Піраміда розташована на глибині простору картинної площини: 100 см., висота піраміди: 170 см., сторона основи піраміди: 110 см.

Рекомендована література: [5,59-64].

Тема 4. Лекція 4 (2 години). Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі.

Уміння будувати перспективу кола дає змогу художникові правильно зображувати предмети з циліндричними, конічними формами.

Рекомендована література: [4,42-45].

Практична робота (4 години).

Завдання 4.1. Побудувати циліндр. Висота лінії горизонту: 170 см., циліндр розташовано на глибині простору: 100 см., діаметр циліндра: 100 см., висота циліндра: 200 см.

Завдання 4.2. Побудувати конус. Висота лінії горизонту: 200 см., конус розташовано на глибині простору картинної площини: 50 см., висота конуса: 180 см., діаметр основи конуса: 120 см.

Рекомендована література: [3,42-45].

Самостійна робота (6 годин). Побудувати зображення циліндра розташованого горизонтально. Основа циліндра паралельна картинній площині. Циліндр розташований на глибині простору картинної площини : 100 см. Діаметр циліндра: 100 см., висота циліндра: 200 см. Висота лінії горизонту: 160 см.

Послідовність виконання завдання.

1. Знаходження меж картинної площини;
2. визначення висоти лінії горизонту;
3. Знаходження головної точки зору (P);
4. Визначити зорову відстань (S) і дистанційні точки (D1 і D2);
5. За допомогою лінійних масштабів висоти, ширини і глибини виконати завдання з побудови: циліндра, конуса, вази.

Вимоги до виконання завдання: графічне зображення виконувати охайно. Зображення і картинну площину слід навести основною лінією. Таблицю з розмірами зображення розташовують поряд із зображенням. Шрифтом. Встановленим ГОСТ 2.304-81 «Шрифти креслярські». Висота шрифту 2,5 мм., або 3,5 мм.

Рекомендована література: [4, 93-97].

Тема 5. Лекція 5. (2 години) Побудова тіл обертання у перспективі.

До складних тіл обертання належать тіла, утворені обертанням криволінійної твірної навколо осі. До них належать відомі нам геометричні тіла-куля і тор, а також такі предмети, як вази, бочки та ін.

Рекомендована література: [3, 53-59], [4,117-124]

Практична робота. (2 години). Побудувати зображення вази. Висота лінії горизонту: 150 см. Ваза розташована на глибині простору картинної площини 100 см., висота вази: 100 см., основа вази (А), діаметр 50 см., середина вази (В), діаметр 30 см., верхня частина вази діаметром: 70 см., відстань від основи вази (А) до діаметра в точці (В): 40 см.

Рекомендована література: [4,124- 126].

Самостійна робота (5 годин). Побудувати зображення бочки. Висота лінії горизонту: 150 см. Бочка розташована на глибині простору картинної площини 100 см. Висота бочки: 160 см., основа бочки (А), діаметр 50 см., середина бочки (В), діаметр 60 см., верхня частина бочки (С), діаметр 50 см. Відстань від основи бочки (А) до середини бочки (В) дорівнює 80 см.

Рекомендована література: [4, 124-126]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ПОБУДОВА ІНТЕР'ЄРІВ ЗА ЗАДАНИМИ РОЗМІРАМИ У ПЕРСПЕКТИВІ. ПОБУДОВА ТІНЕЙ.

Тема 6. Лекція 6. (4 години) Побудова інтер'єру фронтального положення за заданими розмірами.

Побудова інтер'єру фронтального положення за заданими розмірами.

Перспектива, в якій одну із стін інтер'єра зображують паралельно картині, називається фронтальною.

Рекомендована література: [2,88-93]

Практична робота (4 години). Побудувати зображення інтер'єра фронтального розташування за заданими розмірами: ширина кімнати: 600

см., висота кімнати: 300 см., глибина кімнати: 800 см Висота лінії горизонту (Н): 120 см. Бічна стіна має два вікна: ширина – 100 см., висота – 180 см., висота підвіконня – 75 см. Ширина простінка – 80 см., протилежна стіна має двері: ширина – 100 см., висота дверей – 240 см. Зорова відстань $D=2R$.

Послідовність виконання завдання:

1. Знаходження меж картини;
2. Визначення висоти лінії горизонту;
3. Знаходження головної точки зору (Р);
4. Визначити зорову відстань (S) і дистанційні точки (D1 і D2);
5. За допомогою лінійних масштабів: висоти, ширини і глибини, виконати завдання з побудови зображення інтер'єра.

Рекомендована література: [4, 132-93].

Самостійна робота (6 годин). Побудувати зображення фронтальної перспективи кімнати ширина якої 400 см., висота 300 см., глибина 600 см. Бічна стіна має вікно: ширина 200 см., висота 180 см. Протилежна стіна має двері: ширина-80 см., висота-240 см., двері розташовані від кута кімнати на відстані 200 см. Висота лінії горизонта-150 см. І зорова відстань $D=2R$.

Рекомендована література: [2, 88-93].

Тема 7. Лекція 7. (2 години) Побудова інтер'єру кутового розташування за заданими розмірами.

Композиція кутової перспективи інтер'єра визначається задумом художника. Відповідно до нього і вибирають висоту горизонту, положення лінії горизонту і головної точки картини, а також кути повороту стін до площини картини.

Рекомендована література: [4, 146-147].

Практична робота (1 година). Побудувати зображення інтер'єра кутового розташування за заданими розмірами. Висота лінії горизонту (Н): 200 см., висота кімнати: 300 см., глибина простору на якому знаходиться кут

кімнати: 800 см. Одна із стін кімнати розташована по відношенню до картинної площини під кутом 60 градусів.

Рекомендована література: [2, 94-97].

Самостійна робота (6 годин). Дано кімнату, ліва стіна якої розміщена до картини під кутом 60 градусів з глибиною зображуваного кута 800 см. Висота кімнати: 300 см. На правій стіні проріз для вікна завширшки 200 см., висота вікна 180 см. Вікно знаходиться на відстані 100 см. від кута кімнати. Побудувати перспективу кімнати при висоті лінії горизонту 150 см. І зоровій відстані $D=2R$.

Рекомендована література: [2, 94-97], [4,144-147].

Тема 8. Лекція 8. (1 година) Побудова тіней у перспективі від природнього джерела світла.

Художнику необхідно знати правила і прийоми побудови тіней при різних джерелах світла. Ці знання дають змогу вибирати напрям певного джерела світла, яке найкраще забезпечує виявлення головного як у рисунку з натури, так і під час роботи над композицією.

Рекомендована література: [2, 113-120], [4, 149-152].

Практична робота (1 година). Побудувати тінь від прямої АВ, розташованої вертикально в картинній площині. Сонце розташовано високо над горизонтом перед прямою АВ, зліва від глядача і прямої АВ.

Сонце позаду глядача. Тут сонячні промені-це низхідні паралельні прямі. Їх положення на картині визначається зображенням перспективи променя АВ і його проекцію на горизонтальну площину

Точка сходу для перспектив променів, що лежить нижче лінії горизонту і в напрямку протилежному сонцю, а її проекція - на лінії горизонту.

Рекомендована література: [2, 124-127].

Самостійна робота (2 години)

Завдання 8.1. Побудувати тінь від конуса, який стоїть на предметній площині. Сонце (S) розташовано в уявному просторі позаду глядача і зліва від нього.

Завдання 8.2. Сонце знаходиться збоку глядача. Сонячні промені паралельні картині. В цьому випадку перспективи паралельних променів, нахилені під певним кутом до предметної площини на картині зображують паралельними, а їх проекції паралельні основі картини.

Рекомендована література: [2,124-127].

Тема 9. Лекція 9. (4 години) Побудова тіней у перспективі від штучного джерела світла.

Прийоми побудови тіні від променів при штучному освітленні з різним розташуванням джерела світла. Способи побудови падаючої тіні: спосіб сліду променя, спосіб дотичних і січних площин, спосіб зворотніх променів.

Рекомендована література: [2, 121-124], [4,153-158].

Практична робота (2 години). Дано інтер'єр фронтального положення з світною точкою (S) підвішеною до стелі в точці s1. Побудувати власні і падаючі тіні від предметів: а) прямокутної форми; б) паралелепіпеда; в) циліндра; г) конуса.

Рекомендована література: [4,156-158].

Самостійна робота (2 години). В інтер'єрі фронтального зображенні предмети обстановки які освітлені лампою. Необхідно побудувати власні і падаючі тіні від зображених предметів.

Рекомендована література: [2,122-124].

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ПОБУДОВА ТІНЕЙ ТА ДЗЕРКАЛЬНИХ ВІДОБРАЖЕНЬ У ПЕРСПЕКТИВІ.

Тема 10. Лекція 10. (2 години) Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі.

Типи арок: стрілчата, півциркульна, лучкова, коробова.

Арки дуже поширені в архітектурі цивільних і промислових споруд. Знання і вміння конструктивної побудови арок, необхідні при зображенні інтер'єрів, балюстрад та інших архітектурних споруд. В своїй геометричній основі арки мають циркульні криві (кола). Конструктивно арки складаються з таких елементів: п'ят-опорних площин арок; шелеги-найвищої частини арки (точки E); стріли підйому (відстані від прямої, що сполучає початкові точки кривої до шелеги (OE)).

Рекомендована література: [2,51-54], [4,127-130].

Практична робота (1 година). Послідовність виконання завдання практичної роботи: а) знаходження меж картинної площини; б) визначення висоти лінії горизонту; в) знаходження головної точки зору (P); г) визначення зорової відстані (S) і дистанційних точок (D1 і D2); д) за допомогою лінійних масштабів висоти, ширини та глибини виконувати завдання з побудови зображення.

Завдання 10.1.:

а) побудувати лучкову арку за заданими розмірами. Арка розташована паралельно картинній площині (фронтальне розташування). Висота арки (до п'ят), точок А і В: 300 см. Ширина арки: 200 см., глибина арки: 100 см., висота лінії горизонту: 150 см.;

б) побудувати лучкову арку, розташовану під кутом до картинної площини. Бічна сторона арки розташована паралельно до картинної площини. Висота арки до п'ят (точок А і В): 350 см., ширина арки: 200 см., глибина арки: 100 см., висота лінії горизонту: 200 см.

Завдання 10.2. Побудова півциркульної арки за заданими розмірами. Побудова стрілчатої арки за заданими розмірами.

Під час зображення арки художник має знати її ширину, глибину і висоту.

Виходячи з натурального масштабу, відкладаються розміри ширини арки, висоти п'ят (Н) і глибини арки. Циліндричне склепіння арки зображують півколами зовнішнього і внутрішнього контурів.

Рекомендована література: [4,127-130].

Самостійна робота (6 годин). Практичні завдання студенти виконують охайно з дотриманням всі вимог щодо виконання такого виду роботи на форматі А-4. Видимі частини зображення необхідно наводити основною лінією.

Завдання 10.1. Побудувати півциркульні арки. Аркади. Арки розташовані паралельно картинній площині (фронтальне розташування).

Арки знаходяться на різній глибині простору: 100 см.; 200 см.;300 см. Висота арки: 300 см., ширина арки: 180 см., глибина арки: 50 см., висота лінії горизонту: 120 см.

Рекомендована література: [4,127-130].

Завдання 10.2. Побудувати півциркульні арки, які розташовані бічною стороною яка паралельна до картинної площини. Висота арки: 350 см., ширина арки: 200 см., глибина арки: 120 см., висота лінії горизонту: 150 см., ширина простінка між арками: 50 см.

Завдання 10.3. Побудувати дві півциркульні арки, які розташовані під кутом 60 градусів до картинної площини. Висота арки: 300 см., ширина арки: 160 см., глибина арки: 100 см., висота лінії горизонту: 100 см., відстань між арками дорівнює 50 сантиметрам.

Побудова півциркульної арки за заданими розмірами.

Уміння будувати зображення арки допоможе художнику при створенні композиції картини з зображенням архітектури. Уміло і професійно використати ці знання при побудові зображення арок в картині.

Рекомендована література: [2, 51-54].

Тема11. Лекція 11 (2 години). Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді.

Побудова відображень предметів у дзеркальних поверхнях. Загальні положення. Прийоми побудови відображень предметів у дзеркальній поверхні води та у пласкому дзеркалі.

Вправи на побудову відображень предметів від поверхні води та перспективи предмета у пласкому дзеркалі.

Рекомендована література: [2, 130-132], [4, 166-170]

Практична робота (2 години). Побудувати відображення в дзеркалі, яке розташоване вертикально на бічній стіні інтер'єра. Побудувати відображення в дзеркалі, яке знаходиться на бічній стіні під деяким кутом(верхню частиною нахилене на глядача).

Самостійна робота (2 години). Вправи на побудову перспективи інтер'єра, в якому розміщується дзеркало. Побудова відображення в дзеркалі предмета, що знаходиться в інтер'єрі.

Завдання 11. Побудувати дзеркальне відображення предметів: а) в дзеркальних поверхнях підлоги; б) в дзеркальних поверхнях води.

Рекомендована література: [2, 130-132]

Тема 12. Лекція 12 (1 година). Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва.

Прийоми аналізу елементів картини: положення лінії горизонту, відстані глядача до картини, кута зору. Прийоми аналізу побудови рисунків виконаних з натури. Прийоми аналізу побудови перспективних зображень в картинах художників.

Рекомендована література: [2, 137-142], [4, 184-187]

Практична робота (1 година). Аналіз картини І. Рєпіна « Не чекали». Визначити висоту лінії горизонту. Знайти головну точку зору. Визначити за зображенням сидіння стільця висоту лінії горизонту в сантиметрах. Визначити висоту, ширину та глибину кімнати. Висоту та місце розташування предметів та людей в просторі кімнати.

Рекомендована література:[2, 137-142]

Самостійна робота (2 години). Вправи на аналіз перспективних зображень.

Вправи на аналіз побудови перспективних зображень в картинах художників.

Рекомендована література: [4, 184-187]

Тема 13. Лекція 13. (1 година). Побудова зображення інтер'єру фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи.

Від задуму до створення композиції творчої роботи з зображенням інтер'єру.

Рекомендована література: [4, 134-142]

Практична робота (1 година). Композиційний пошук, що виконується студентом на довільному форматі і художніми матеріалами за вибором студента.

Рекомендована література: [4, 134-142]

Самостійна робота (8 годин). Створити ескіз виконаний в масштабі на основі матеріалів зібраних, (створених) на практичних заняттях в аудиторії. Завершена робота з побудовою інтер'єра за всіма правилами побудови перспективи.

Рекомендована література: [4, 134-142]

Тема 14. Лекція 14. (2 години). Побудова інтер'єру кутового розташування за розмірами творчої роботи.

Рекомендована література: [2, 137-139], [4, 132-137].

Практична робота (6 годин). Створити композицію творчої роботи з зображенням інтер'єру кутового положення. Прикладом для створення творчої роботи можуть слугувати майстрів образотворчого мистецтва: М.М. Ге «Петро I і царевич Олексій»,

В.О. Сєрова «Дівчинка з персиками» та ін.

Самостійна робота (2 години). Завершити роботу над композицією з зображенням інтер'єру кутового розташування. Уточнити правильність побудови інтер'єру, вибору ракурсу, елементів обстановки (предметів

побуту, меблів, тощо). Слід пам'ятати, що всі елементи композиції мають працювати на розкриття теми твору.

Поточні модульні контрольні роботи -8 годин:

Тема 2. Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту. (1 година).

Тема 4. Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі (1 година).

Тема 8. Побудова тіней у перспективі від природнього джерела світла. (1 година).

Тема 9. Побудова тіней у перспективі від штучного джерела світла (1 година).

Тема 10. Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі (1 година).

Тема 11. Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі (1 година).

Тема 12. Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва. (1 година).

Тема 13. Побудова зображення інтер'єру фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи. (1 година).

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ «ПЕРСПЕКТИВА»

Разом 120 год., з них: лекцій – 28 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 56 год., МКР – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II				Змістовий модуль III				
Назва модуля	Перспектива. Загальні положення					Побудова інтер'єрів за заданими розмірами у перспективі. Побудова тіней.				Побудова тіней та дзеркальних відображень у перспективі				
Кількість балів за модуль	103,5 бали					94,5 бали				130 балів				
Теми лекцій	Перспективне зображення точок і ліній. Вимірювання відрізків прямих ліній в перспективі. Поділ відрізків на рівні і пропорційні частини в перспективі, побудова перспектив квадрата та кола горизонтального та вертикального розташування	Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту	Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі	Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі	Побудова тіл обертання у перспективі	Побудова інтер'єру фронтального положення за заданими розмірами.	Побудова інтер'єру кутового розташування за заданими розмірами	Побудова тіней у перспективі від природного джерела світла	Побудова тіней у перспективі від штучного джерела світла	Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі	Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді	Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва	Побудова зображення інтер'єра фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи	Побудова інтер'єра кутового розташування за розмірами автора творчої роботи
	1 бал	1 бал	0,5 бала	1 бал	1 бал	2 бали	1 бал	0,5 бала	2 бали	1 бал	1 бал	0,5 бала	0,5 бала	1 бал
Теми практичних занять	Побудувати квадрат вертикального розташування та коло горизонтального розташування	Побудувати перспективні скорочення циліндра і конуса	Побудувати тіло обертання у перспективі (ваза)	Побудувати перспективу інтер'єру кутового розташування за заданими розмірами	Побудувати перспективу інтер'єру фронтального положення за заданими розмірами	Побудувати тіні у перспективі від природного джерела світла	Побудувати тіні у перспективі від штучного джерела світла в інтер'єрі фронтального положення	Побудувати лучкову, півциркулярну та стрічку арки за заданими розмірами	Побудувати відображення в дзеркалі, яке розташоване вертикально на бічній стіні інтер'єра	Здійняти аналіз картини І. Рєпіна «Не чекали».	Створити композицію творчої роботи з зображенням інтер'єру фронтального	Створити композицію творчої роботи з зображенням інтер'єру кутового положення		
	4 бали за відвідування + 50 балів за виконані завдання (5 аркушів)					4 бали за відвідування + 40 балів за виконані завдання (4 аркуші)				6 балів за відвідування + 70 балів за виконані завдання (7 аркушів)				
Самостійна робота		П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	П. 5. (5 балів)	
Види поточного контролю	МКР 1- 25 балів					МКР 2 – 25 балів				МКР 3- 25 балів				
Підсумковий рейтинговий бал	328 балів (коефіцієнт визначення успішності: 3,28)													

5. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№	Теми самостійних робіт	Кількість годин	Форма виконання завдання	Академічний контроль	Максимальний бал	Термін здачі (тиждень)
1	Побудова кола і квадрата на різній висоті від лінії горизонту	4	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	II
2	Побудова перспектив куба і піраміди у перспективі	5	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	III
3	Побудова перспектив циліндра і конуса у перспективі	6	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	III
4	Побудова тіл обертання у перспективі	5	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	IV
5	Побудова інтер'єру фронтального положення за заданими розмірами	6	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	V
6	Побудова інтер'єру кутового розташування за заданими розмірами	6	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VI
7	Побудова тіней у перспективі від природнього джерела світла	2	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VI
8	Побудова тіней у перспективі від штучного джерела світла	2	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VI
9	Типи арок. Побудова зображення арок у перспективі	6	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VI
10	Побудова перспективного відображення об'єктів спостереження у дзеркалі і воді	2	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VII
11	Аналіз картини художника, майстра образотворчого мистецтва	2	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VII
12	Побудова зображення інтер'єру фронтального розташування за розмірами автора творчої роботи	8	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VIII
13	Побудова інтер'єру кутового розташування за розмірами автора творчої роботи	2	Графічні вправи	Практичне заняття, залік	5	VIII
	Разом:	56			65	

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи проблемного викладання зі створенням ситуацій пізнавальної новизни та практичної зацікавленості.
2. Методи ілюстративно-пояснювальні з використанням широкого ряду наочних посібників (демонстраційних моделей, плакатів, схем, карток-завдань, тестів, технічних засобів навчання, демонстрації прийомів побудови графічних завдань).
3. Практична робота студентів (самостійна або під керівництвом викладача) з читання (аналіз, синтез, обґрунтування) графічних зображень або їх побудови (графічні вправи, графічні комплексні роботи).
4. Методи мотивації зі створенням ситуації успіху в навчанні та подальшій професійній діяльності.

7. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Перспектива» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. 4), де зазначено види й терміни контролю. Систему оцінювання знань студентів в процесі виконання модульних контрольних робіт наведено в таблиці 7.1. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 7.2. – 7.4.

Таблиця 7.1.

Критерії оцінювання знань студентів в процесі виконання модульних контрольних робіт (МКР)

№ п/п	Загальні вимоги до виконання графічної роботи	Бали
1	Охайне виконання графічної роботи. Розташування графічного зображення і текстової його частини врівноважені та композиційно розташовані в просторі формату	5
2	Контур картинної площини, графічне зображення об'єкту виконано основною лінією, лінії побудови - тонкою лінією згідно ГОСТУ 2.303-68. Текст умови завдання, його розміри, виконані креслярським шрифтом ГОСТ 2.304-81 «Шрифти креслярські», прописними літерами	5
3	Виявлення знань і умінь у визначенні висоти лінії горизонту, знаходження головної точки зору (P), зорової відстані (PZ), дистанційних точок (D1 I D2)	5
4	Виявлення знань і умінь в побудові зображення геометричних фігур, та інших об'єктів, використовуючи знання лінійних масштабів висоти, ширини і глибини	5
5	Виявлення знань з побудови зображення фронтальних та кутових інтер'єрів за законами перспективи і охайне виконання	5
	Разом:	25

Таблиця 7.2.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного модульного контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2	Відвідування практичних занять	1	14	14
3	Робота на практичних заняттях	10	16	160
4	Модульні роботи	25	3	75
5	Самостійна робота	5	13	65
Підсумковий рейтинговий бал		328		
Коефіцієнт визначення успішності		3,28		
Підсумковий рейтинговий бал		100		

Таблиця 7.3.

Розподіл балів, що отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта	
ЗМ №1						ЗМ №2					ЗМ №3								
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	T6	T7	T8	T9	МКР	T10	T11	T12	T13	T14	МКР			
1	27	5,5	28	17	25	19	16,5	16	18	25	37	17	16	16	19	25	328	3,28	100
103,5						94,5					130								

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Навчальні посібники.
3. Опорні конспекти лекцій.
4. Комплекти наочних посібників та демонстраційних матеріалів (навчальні плакати, схеми, демонстраційні моделі).
5. Збірка завдань для тематичного (модульного) контролю навчальних досягнень студентів.
6. Засоби підсумкового контролю: комплект друкованих видань (збірка графічних завдань та дидактичних матеріалів).

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Владимирский Г. А. Перспектива: пособие для студентов педагогических институтов / Г. А. Владимирский. – 3-е изд. – М.: Просвещение, 1969. – 127 с.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
2. Доржиев Ц. Ц., Чистяков Ф. К. Перспектива и тени. Методические указания по теме «Перспектива и теория теней» курса «Начертательная геометрия и технический рисунок» для студентов специальности: 070601 «Дизайн. Дизайнер (графический дизайн)» и строительных специальностей. – Улан-Удэ.: ВСГТУ, 2007. – 42 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/3219/>)
3. Макарова М.Н. Перспектива: учебное пособие для студентов педагогических институтов по художественно-графическим специальностям / М. Н. Макарова. – М.: Просвещение, 1989. – 191.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
4. Соловьев С. А. Перспектива. Учебное пособие для учащихся педучилищ. – М.: Просвещение, 1981. – 144 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2916/>)
5. Ткач Д.И. Архитектурное черчение: Справочник / Д. И. Ткач, Н. Л. Русскевич, П. Р. Ниринберг, М. Н. Ткач; Под ред. Д. И. Ткача. – К.: Будивэльнык, 1991. - 271, [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2595/>)

Додаткова:

6. Кириченко М.А. Основы образотворчої грамоти / М.А. Кириченко, І.М. Кириченко – К.: Вища школа, 2002. – 190 с.
7. Кононова О.К. Перспектива. Методическое указание. – Томск, ТПУ, 2000.
8. Кононова О.К. Тени в перспективе. Методическое указание. – Томск, ТПУ, 2000.

9. Макаров В.І. Інженерна та комп'ютерна графіка. Навчально-методичний комплекс / В.І. Макаров, В.Г. Шевченко, М.Г. Макаренко та ін. – К.: Книжкове видавництво НАУ, 2005.
10. Макарова М.Н. Перспектива – М.: Академический проект, 2002. – 475 с.
11. Петрова В.В. Тени в перспективе. Учебно-методическое пособие / В.В. Петрова, Т.А. Буткова – Тольятти: ТГУ, 2011. – 54 с.